

אגרת מספר 68 הבית האקולוגי של דוד רנוב וסיכום

הסיור האחרון לעונה המתוכננת יצא כמתוכנן – 17.6.11 עם 22 משתתפים. הפעם בעקבות ניר ירקוני לעין יעקב לבית האדמה של דוד רנוב. כיום דוד גר בכפר ורדים, הבית בעין יעקב נמצא בשיפוץ ומחפש דיירים חדשים.

דוד (נייד: 0502423105) נולד בצהלה למשפחת טייסים. אביו ג'רי היה טייס הרפתקן, הוא יבא כדורים פורחים ובנה בידי טרקטורונים מעופפים (הערה שלי: כילד אני זוכר את ג'רי על מסוק שבנה בעצמו, מן קרטינג מעופף, במצובה – שנות השישים המוקדמות). אחותו ואחיו טייסים. בשונה ממשפחתו דוד נמשך לתחום שבין אומנות לאדריכלות. לגליל המערבי הוא הגיע בעקבות תכנון ובניית "ספינת האדמה" של אורית ואמנון לבב במעלות.

דוד הוא אדריכל, בוגר הטכניון בחיפה, שמתעסק בבנייה סביבתית. לדבריו בוסתן משפחת כיאט בנחל שיח בכרמל (ראו נספח) השפיע עליו ללכת בכיוון זה. עם הבוסתן בכרמל הוא נפגש בהיותו סטודנט בפרויקט שיקום של המקום. מאז הוא רואה עצמו כ"בוסתנאי" – בונה בהתאמה לטבע. הבוסתן בכרמל משלב היסטוריה ארוכה עם התאמה לטבע. היסטוריה של 16 אלף שנה: נמצאה קבורה טכסית של אדם עם אבן ריחיים או כלי של לחם שבור. אחר כך היו שם כרמליטים ומוסלמים ועוד. מקום שבו הטרסות והמים משתלבים עם ההר בנוף מלאכותי. מקום שבו נשתלו, תוך ברירה צמחי מרפא ומאכל. בוסתן היא מילה פרסית שמשמעותה מקום של ריח טוב. לבוסתן יש חמישה מרכיבים. דוד בעבודתו מתאים כל מרכיב בנפרד למיקום של הבית המתוכנן. 1. מים – יריחו לדוגמה היא עיר בוסתן. 2. אדמה – טרסות. 3. צמחיה – רב-גוני, מאכל, מרפא. 4. אנרגיה – אויר, שמש, אור, רוח וכו'. 5. חברתית / אנושית / חיים. כל המרכיבים יחדיו מפרים את המפגשים והמקומות בבוסתן.

דוד למד והושפע גם ממייקל ריינולדס בארה"ב. ריינולדס בנה "ספינות אדמה" מחומרים ממוחזרים. בין היתר בנה גם בתים מצמיגים ממולאים באדמה וגילה שיש לכך יתרון אקלימי. (בלוטן יש בתים אקולוגיים שהחומר המבודד בין הקירות הוא קש). לדברי דוד יש סרט מרתק על ריינולדס, סרט בשם "גרביץ' ווריר" / "לוחם הזבל" – כינוי שהודבק לאיש.

ישבנו עם דוד בתחילה על גג הבריכה שאוגרת את מי הגשם מהגג – 70 קוב. הבית בנוי בבנייה ירוקה – חסכונית באנרגיה, אקלימית, עשויה מחומרים טבעיים. הקירות מטיח אדמה. יש חשיבות ל"העמדה" של הבית. בית אורך מזרח – מערב. המימד הצר מול השמש בזריחה ובשקיעה. בקיץ פרגולות לדרום שמצילות ומונעות כניסת קרינה, בחורף מסירים את הפרגולות ויוצרים חזית רחבה עם חלונות, וקירות פנימיים עבים שאוגרים חום שמש. בית כזה חסכוני פי חמש מבית רגיל (בית רגיל צריך 10 קוב עץ לחימום חורפי, כאן רק 2 קוב עץ לימים הקיצוניים). בקיץ לא צריך מזגן, הבידוד טוב. איוורור – בתוך הבית יש אכסדרה שמאפשרת לאויר לזרום ממערב למזרח באופן טבעי. הבית משופע גם מבפנים, כך אויר חם עולה למעלה ויוצא בפתחים עליונים. גובה החדר שלושה מטרים ויש בחלק העליון צינור של ארבע צול שיוצר סירקולציה.

יש חשיבות רבה לתאורה טבעית- בחתך מדרום לצפון יש שכבות של תאורה לרוחב החלקה: בוסתן של צומח עם אלמנט מים – פרגולות צל – חממה בהתאמה לחורף – אכסדרה – חדרים פנימיים חשוכים יותר (לפעמים חשוכים מדי) – חדרי שירות מאחור(מקלחת – מים אפורים). בתכנון גם פנלים סולארים.

בניית הקירות בלבני חרסית. כאן בעזרת מכונה שדוחסת את האדמה. בנייה בלבני בוץ נהוגה בכל העולם, ננטשה בעקבות הטרנד החדש של הבטון ויש כיום חזרה אליה בגלל סיבות שונות. היא שיטה עתיקה בארץ. בתל-דן נמצא השער הכנעני מהמאה ה-18 לפני הספירה. בבית ירח יש חומות מהאלף הרביעי לפני הספירה. בראשית הנאוליט הקדם קרמי, 8-9 אלף שנה לפני הספירה בנו עם לבנים דמויי כיכר (לפי נמרוד גצוב).

יש מערכת של "מים אפורים". למעשה "מים אפורים" הם מים ממוחזרים. כאן זוהי מערכת של "אחו לח" / "וייט לנד" לפי רעיון של המוביל את השיטה בארץ – אלי כהן מציפורי. זוהי מערכת שמטפלת גם ב"מים האפורים" וגם ב"מים השחורים". כלומר גם מיחזור וגם טיהור של המים. מי הביוב מועברים דרך חצץ וצמחים. יוצאים מים נקיים (לא לשתיה, אבל כן להשקייה ורחצה). יש בארץ פרויקטים גדולים בשיטה זו: בהרדוף יש סדרת אגנים שמטפלת בשמונים קוב ביום. יש מערכת יפה בחיריה, מערכת שבנה אלי כהן. כאן עדיין רואים את צמחי הקנה.

"קומפוסטר" – לא רק לחומר אורגני, גם לשפכים.

כשישבנו בבית התחתון שנבנה מאוחר יותר, עבר אחותו של דוד, בסגנון דומה לבית העליון (למעט בידוד חימום ללבנים מקלקר?!?!), ראינו דוגמאות של לבנים – בצבעי אדמה שונים, בגדלים שונים. שמענו הערה חשובה שנאמרה על ידי נמרוד גצוב בהקשר לקיר האבן העתיקה שנמצא בחצר: קירות או בכלל שימוש באבנים עתיקות או דמויי עתיקות, מעודד שוד עתיקות ורצוי להימנע מכך.

נפרדנו מדוד רנוב וירדנו מעין יעקב ליחיעם. כאן התיישבנו ב"בירה מלכה" לסיכום השנה (ראו קובץ נספח). בירה מלכה – 0544946508 malkabeer@walla.com. זוהי מבשלת בוטיק שהקים אסף לביא שעבר מתל אביב לכליל. המקום סגור בשבת. ניתן להביא קבוצות בתיאום מראש. הביקור כשעה וכולל טעימות וסיור במבשלה. 25 ₪ לאדם. בקרוב יהיו במקום הופעות של מוסיקה. עשינו סיור במבשלה. יש שלושה סוגי בירה שמיוצרים במקום, כולם על בסיס לתת שעורה קלוי, בתוספת מים טובים, פרחי כשות מיובשים (מיובא. עשיר בחומצות אלפא וביתא, ארומה ומרירות), טעם (קליפות תפוז בבהירה או כוסברה באדמונית או טעמי קפה בכהה), שמרים. הבירה אינה מפוסטרת (חיי מדף קצרים יותר) ונותנים לה לתסוס בשנית בתוך הבקבוק (משאיר משקע קל, בירה לא צלולה). אחרי הסיור עשינו טעימות לשלושת סוגי הבירה המיוצרים במקום, בליווי נשנושים וכיבוד שהבאנו לסיכום.

בירכנו על המוגמר בתקווה לשנים רבות וטובות כמו זו. את דף הסיכום אנחנו שולחים לכולם, ובנוסף הוא יפורסם באתר. תודה לכולנו על השנה הנפלאה. להתראות בהמשך.